

9-2025 Avløpsløsninger for tettbebyggelser fra Lindesnes til Kirkenes med utslipp til mindre følsomme områder – «Paraplyprosjekt sekundærrensing»

Forslagsstiller

Siw Anita Thorsen, Karmøy kommune, Bjarne Ulvestad, ØyVAR AS, Norsk Vanns sekretariat

Målsetting for prosjektet

Prosjektet skal bidra med kunnskap om hva som er gode, fremtidsrettede avløpsløsninger for tettbebyggelser fra 1000 pe fra Lindesnes til Kirkenes som har utslipp til det som i dag er definert som mindre følsomme områder. Prosjektet vil fungere som et paraplyprosjekt for å sikre effektiv deling av erfaringer og kunnskap, samt en være en «katalysator» for å etablere nye prosjekter for felles kompetansebygging og uttesting av relevant teknologi de neste 10 årene. Prosjektet vil ha fokus på de mindre/enklere anleggene som i dag er mekaniske anlegg og som vil få et rent sekundærrensing.

Bakgrunn

I dagens regelverk har mindre tettbebyggelser (<10 000 pe) med utslipp til mindre følsomt område krav til tilpasset rensning, mens anlegg i større tettbebyggelser (>10 000 pe) med utslipp til mindre følsomt område har mulighet til å søke om primærrensing. Ved revidert avløpsdirektiv vil virkeområdet skjeperes kraftig til å inkludere tettbebyggelser allerede fra 1000 pe, samt at minimumskravet blir sekundærrensing. For Norge betyr dette at minst 350 mekaniske anlegg vil få krav til sekundærrensing, og må bygges om eller legges ned og vannet overføres til et større fellesanlegg.

Det er et stort behov for å finne gode og bærekraftige løsninger som vil overholde kravet i revidert direktiv og samtidig gi mest mulig nytte for miljø og helse for pengene. Det er behov for å samle erfaringer (kost-nytte) fra norske forhold, som viktig input når minimumskravene i EUs avløpsdirektiv skal implementeres i norsk regelverk.

Prosjektinnhold

Prosjektet kan inkludere:

- Etablere en nettverksgruppe for deling av erfaringer (månedlige treff via TEAMS, organisert av Norsk Vann)
- En konsulent engasjeres for å (fortløpende) sammenstille erfaringer fra relevante pilottester/fullskalatester
- Det gis mulighet for støtte på 100 000 kr til ulike pilottester hos Norsk Vanns medlemmer, evt. bistand til å søke økonomisk støtte fra aktuelle «lavterskel-støtteordninger». Det arbeides for at det skal etableres lavterskel støtteordninger for å teste ut ny teknologi på avløpsområdet. F. eks videreføring og utvidelse av Program for teknologiutvikling, evt. andre tilskuddsordninger fra MDir eller Fylkeskommuner.
- Det støttes opp om relevante initiativ, f. eks mulig samarbeid med Leverandørutviklingsprogrammet og Driftsassistanter i Vest og Nord om å utvikle standardiserte, modulbaserte energieffektive sekundærrensingeanlegg inklusive slambehandlingsløsninger.
- I 2025 vil det (gitt at skisse i Fase 1 godkjennes av Forskningsrådet) skrives søknad (Fase 2) om å etablere Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) på avløpsområdet. Dersom SFiet realiseres for årene 2026-2033 vil Paraplyprosjektet ved søknad om videreføring innrettes slik at det kan inngå som egeninnsats fra Norsk Vann i dette SFiet (2026-2033).

Organisering/deltakere

Norsk Vann er sekretær for paraplyprosjektet og vil organisere nettverksgruppe med månedlige nettverkstreff. Prosjektet styres av en styringsgruppe med minst 4 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns avløpskomité.

Kostnader/finansiering

Medlemmene dekker egne utgifter for deltagelse i nettverket. Det planlegges hovedsakelig møter på Teams. I første omgang søkes det om midler for 2025-2026, med 500 000 kr per år. Planen er å videreføre prosjektet i ytterligere 8 år, uavhengig av om det blir etablert et SFI.

Utgiftene til paraplyprosjektet er derfor anslått til 1 000 000 kr totalt for disse to årene, som skal finansieres av Norsk Vanns prosjektsystem. Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
Støtte til konkrete initiativ (Foreløpig: Pilottester hos ØyVAR og Initiativ sammen med Leverandørutviklings-	400 000

programmet og Driftsassistansene?) F. eks 4 initiativ a 100 000 kr	
Utgifter innleid konsulent, 150 000 kr per år	300 000
Norsk Vann, 150 000 kr per år	300 000
Totalt	1000 0000

<i>Finansiering</i>	
Norsk Vann prosjekt 2025	500 0000
Norsk Vann prosjekt 2026	500 0000
Ekstern	-
Totalt	1 000 000

Kost/nytte

Uttesting og utvikling er svært kostnadskreven, og mange vil ikke ha ressurser til å gjennomføre slike prosjekter på egen hånd. Nyttig å sammenstille og dele erfaringer (både det som fungerer bra og det som fungerer mindre bra).

Tidsplan

2025-2026 (2 år og deretter mulig forlengelse)

Rapportering og informasjon

Andre opplysninger

Ingun Tryland og Elisabeth Lyngstad, Norsk Vann (21.06.2024)

Sign., dato (sist oppdatert dato)

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Ja
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	a) og c)
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	I hovedsak for alle kommuner med utslipp til kyst fra Lindesnes til Grense Jakobselv.
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Prosjektet vil i seg selv bli et verktøy for kommuner som må innføre sekundærrensing slik at de får hjelp og kompetanse til å velge de beste løsningene
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Prosjektet vil inkludere egeninnsats fra medlemmer
7) Er det sannsynlig at bevilningen vil være utløsende for eksterne FoU-prosjekter og -midler?	Hvis det blir et SFI avløp vil dette prosjektet kunne inngå som egeninnsats fra NV

Direktørens forslag til prioritering for 2025:

Gjennomføres i 2025. Krav om sekundærrensing for mindre anlegg langs kysten, vil bli svært krevende. Uttesting og deling av erfaringer knyttet til valg av løsninger er viktig for at det kan tas gode valg ved etablering av nye anlegg. Prosjektet finansieres over to år, med kr 500.000,- i 2025 og kr. 500.000,- i 2026.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Støtter direktørens anbefaling.

Avløpskomiteén:

Støtter direktørens anbefaling.

Men:

- Sammenstillingen bør formidles via norskvann.no og andre aktive tiltak for å spre dette budskapet.
- Kun til info: Norconsult, sammen med Menon, jobber på oppdrag fra Miljødirektoratet for å lage en modell, for å kunne beregne hva små sekundærreanlegg vil koste.

Vannkomiteén:

Vannkomiteen støtter direktørens anbefaling.

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2025. Prosjektet finansieres over to år, med kr 500.000,- i 2025 og kr. 500.000,- i 2026.
